

SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII DLA KLASY VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

według podręcznika „Błogosławieni, którzy ufają Jezusowi”
zgodnego z programem nauczania „Kim jestem jako człowiek, kim chcę być jako chrześcijanin” nr AZ-3-01/13

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, (i)
- b) odmawia wszelkiej współpracy, (i)
- c) ma lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostołskie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, bierze udział w konkursach
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania tej klasy,

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

SEMESTR I

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Przyjęcie Jezusa	- określa własne rozumienie szczęścia - podaje przykłady przeżywania przez ludzi cierpienia i szczęścia - podaje prawdę, że Jezus czeka na grzesznika nie jako sędziego, lecz jako Ten, kto kocha - wie, że wiara jest darem od Boga, niezаслужonym przez człowieka, - zna prawdę, że Jezus wysłuchuje naszych prośb ze względu na naszą wiarę	- podaje prawdę, że miłość Boga jest skierowana indywidualnie do każdego człowieka - wskazuje, w jaki sposób powierza siebie Maryi w indywidualnej modlitwie - określa istotę prawdziwego szczęścia i cierpienia - podaje, jak pokonać lęk przed wyznaniem grzechów spowiednikowi - określa, w jaki sposób powierza swoje grzechy Jezusowi - wymienia działania człowieka, które pomogą mu otworzyć drzwi nieba (osiągnąć zbawienie) - wymienia owoce zaufania Jezusowi	- interpretuje tekst hymnu <i>Magnificat</i> - uzasadnia, że przyjęcie Bożej miłości otwiera drogę do szczęścia - włącza w swoją modlitwę „Pod Twoją obronę” - interpretuje teksty biblijne o zaparciu się Piotra i zdradzie Judasza (Mt 26,69-75; Mt 27,3-5) - uzasadnia, dlaczego człowiek jest naprawdę szczęśliwy, gdy jest bez grzechu - charakteryzuje ludzkie szczęście w perspektywie wieczności - interpretuje biblijną perykopę o robotnikach w winnicy (Mt 20,1-15), - uzasadnia, że osiągnięcie nieba realizuje się przez modlitwę i podejmowanie codziennych obowiązków - interpretuje tekst o uzdrowieniu sługi setnika (Mt 8,5-13) - charakteryzuje postać setnika jako poganina - wyjaśnia znaczenie modlitwy liturgicznej „Panie nie jestem godzien...”	- wyjaśnia, dlaczego Maryja jest nazywana Gwiazdą Nowej Ewangelizacji - uzasadnia, że jest otwarty na sygnały znaki Bożej miłości w swoim życiu - uzasadnia, że przyznanie się do winy i żal prowadzi do oczyszczenia, a ich brak do nieszczęścia (na przykładzie Piotra i Judasza) - uzasadnia, że Bóg pragnie zbawienia każdego człowieka, ale wspólnie z innymi, - wskazuje, jak troszczy się o rozwój wiary, by jego miejsce w niebie nie pozostało puste - uzasadnia, że prośba skierowana do Jezusa musi być połączona z głęboką wiarą i pokorą - podaje przykłady, gdy z wiarą prosi Boga o pomoc w codziennych sytuacjach	daje świadectwo szczęścia płynącego z życia bez grzechu
II. Miłość	- podaje, za kogo jest odpowiedzialny teraz i w przyszłości - podaje zasady, na których opierają się relacje międzyludzkie - podaje przykłady autorytetów osób dorosłych	- podaje kryteria, według których chce kształtować swoje życie - wymienia osoby, które mogą mu pomóc w podejmowaniu właściwych decyzji - podaje prawdę, że Bóg stworzył człowieka do życia we wspólnocie z innymi (Rdz 2,18) - definiuje pojęcie konfliktu	- wyjaśnia, dlaczego jego obecny rozwój ma wpływ na jego przyszłość - interpretuje perykopę biblijną o bogaczu i Łazarzu (Łk 16,19-31) - wymienia kręgi relacji z innymi (rodzina, przyjaciele, koledzy, obcy) - charakteryzuje różnice w relacjach między osobami bliskimi i obcymi - uzasadnia, dlaczego warto korzystać z doświadczenia dorosłych - omawia, czego dotyczą wybory życiowe młode-	- charakteryzuje konsekwencje swoich działań w chwili obecnej i w dorosłym życiu oraz w wieczności - wyjaśnia, dlaczego krytycznie ocenia styl życia proponowany przez media - wyjaśnia, dlaczego konsekwencją samotności może być niechęć do życia - podaje przykłady, że świadomie buduje właściwe relacje z ludźmi, wśród których żyje	opracowuje program pomocy konkretnej grupie ludzi lub konkretnemu człowiekowi

	- wylicza przyczyny konfliktów z rodzicami - wymienia grupy ludzi wykluczonych społecznie - podaje najczęstsze przyczyny wykluczeń - podaje argumenty za urodzeniem dziecka, biorąc pod uwagę matkę i ojca - definiuje pojęcie „eutanazja” - wymienia powody, dla których ludzie chcą poddać się eutanazji - określa, co to jest sakrament namaszczenia chorych	międzypokoleniowego - wymienia zasady pomagające w rozwiązywaniu konfliktów z dorosłymi - podaje przykłady okazywania przez siebie szacunku do ludzi potrzebujących pomocy - wylicza sposoby ratowania dzieci nienarodzonych - wymienia skutki aborcji w życiu kobiety i mężczyzny - wylicza sposoby udzielania pomocy osobie chorej i umierającej - wymienia skutki sakramentu namaszczenia chorych - wylicza sytuacje, w których osoba przyjmuje sakrament namaszczenia chorych	go człowieka - omawia, jak podejmować właściwe decyzje - charakteryzuje potrzeby człowieka, który przestał sobie radzić w życiu - uzasadnia chrześcijańską powinność zajęcia się ludźmi wykluczonymi - wyjaśnia, czym jest dar życia - wyjaśnia, dlaczego najczęstszą przyczyną aborcji jest poczucie osamotnienia matki dziecka - dokonuje moralnej oceny aborcji - wskazuje, w jaki sposób wyraża postawę obrony życia od poczęcia - dokonuje moralnej oceny eutanazji - wyjaśnia, dlaczego podjęcie decyzji o poddaniu się eutanazji wynika z poczucia odrzucenia przez bliskich i samotności - wyjaśnia, co to jest hospicjum - podaje przykłady poświęcenia przez siebie czasu osobom starszym i chorym - wyjaśnia, dlaczego sakrament namaszczenia chorych jest sakramentem uzdrowienia - opisuje historie, w których ludzie doświadczają cierpienia	- wyjaśnia znaczenie samodzielności w życiu osoby dojrzewającej - wskazuje, jak szuka sposobów komunikacji, dającej wzajemne zrozumienie - wskazuje sytuacje, gdy otacza ludzi potrzebujących swoją modlitwą, starając się rozeznaczyć ich potrzeby i nieść skuteczną pomoc - wyjaśnia, na czym polega tzw. duchowa adopcja - omawia cele funkcjonowania hospicjum - wskazuje, w jaki sposób wyraża postawę poszanowania człowieka i jego godności do chwili naturalnej śmierci - uzasadnia, że osoby chore potrzebują pomocy w sferze duchowej - uzasadnia swą gotowość pomocy osobie cierpiącej przez rozmowę i zachętę do przyjęcia sakramentu namaszczenia chorych	uzasadnia, dlaczego podejmuje postanowienie modlitwy w intencji dzieci nienarodzonych
III. Syn Boży	- wymienia cechy charakteryzujące wiarę - wskazuje teksty biblijne i patrystyczne mówiące o historycznym pochodzeniu Jezusa - wymienia pozachrześcijańskie dokumenty świadczące o Jezusie Chrystusie - omawia proces powstawania Ewangelii	- cytuje z pamięci wybrane wersety biblijne określające wiarę - podaje najważniejsze fakty z życia i działalności Jezusa w porządku chronologicznym - w skrótovej formie przedstawia treść każdego z pozachrześcijańskich dokumentów świadczących o Jezusie Chrystusie - prezentuje główną myśl teologiczną czterech ewangelistów - wskazuje teksty biblijne opisujące wybrane cuda Jezusa:	- przyporządkowuje cechy wiary odpowiednim tekstom biblijnym lub z tych tekstów samodzielnie odczytuje cechy i określenia wiary - interpretuje teksty biblijne mówiące o historycznym pochodzeniu Jezusa - samodzielnie sięga do ksiąg Nowego Testamentu jako źródła wiedzy na temat Jezusa i daje o tym świadectwo wobec klasy - w oparciu o dokumenty pozachrześcijańskie uzasadnia, że Jezus istniał naprawdę - uzasadnia gotowość obrony swojej wiary w Jezusa Chrystusa - wyjaśnia podobieństwa i różnice w czterech Ewangeliiach w świetle ich teologii - wykazuje dążność poznawczą przejawiającą się w czytaniu czterech Ewangelii w celu bliższego	- z zaangażowaniem podejmuje refleksję nad wskazanymi tekstami biblijnymi - jest odpowiedzialny za rozwój swojej wiary - omawia kontekst historyczny przyjęcia na świat Jezusa - podaje przykłady sytuacji, gdy chętnie dzieli się wiedzą o Jezusie z innymi - wskazuje, w jaki sposób poszukuje rzetelnego wyjaśnienia wątpliwości co do podstaw swojej wiary - prezentuje owoc refleksji nad własnym życiem w świetle prawd przekazanych przez ewangelistów	- aktywnie włącza się w przygotowanie liturgii Mszy Świętej lub innej celebracji i z zaangażowaniem w niej uczestniczy - rozwija

	• definiuje pojęcie „cud” • wymienia sfery życia ludzi, w których Jezus dokonywał cudów • wymienia okresy roku liturgicznego • wskazuje miejsce Adwentu na schemacie roku liturgicznego i omawia jego znaczenie • wskazuje wydarzenia paschalne na schemacie roku liturgicznego • wskazuje teksty biblijne mówiące o wniebowstąpieniu Jezusa • wymienia rzeczy ostateczne człowieka • wymienia główne części Mszy Świętej • podaje, że są cztery modlitwy eucharystyczne • podaje warunki przystąpienia do Komunii Świętej • prezentuje główne przesłanie objawień Pana Jezusa św. Małgorzacie Marii Alacoque • podaje, kiedy obchodzimy uroczystości	przemianę wody w wino (J 2,1-11), rozmnożenie chleba (Mk 6,34-44), uzdrowienie epileptyka (Mt 17,14-18), uzdrowienie opętanego (Mk 1,23-27) • wymienia święta upamiętniające wydarzenia z życia Jezusa • wskazuje święta Pańskie na schemacie roku liturgicznego • wymienia tradycje i symbole adwentowe • podaje przykłady pieśni adwentowych • wskazuje teksty biblijne i pozabiblijne mówiące o śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa • podaje przykłady spotkań z Chrystusem po Jego zmartwychwstaniu • podaje czas (liczbę dni) ukazywania się Zmartwychwstałego apostołom • wskazuje teksty biblijne o powtórным przyjściu Chrystusa (Mt 25,31-46; Łk 21,25-28.34-36) • podaje kryteria, według których Chrystus będzie sądził ludzi • podaje przykłady ludzi, dla których uczestnictwo w Eucharystii było największą wartością • wymienia za kogo i z kim modlimy się w drugiej modlitwie eucharystycznej • wskazuje teksty biblijne do-	poznania Jezusa • wyjaśnia, dlaczego cuda Jezusa są potwierdzeniem Jego Synostwa Bożego • interpretuje perykopy biblijne opisujące wybrane cuda • wyjaśnia związek działalności Jezusa z Jego modlitwą • wyjaśnia, co to jest kalendarz liturgiczny • stara się świadomie przeżywać rok liturgiczny, zaznaczając w kalendarzu aktualne tygodnie • wyjaśnia sens i znaczenie tradycji i symboli adwentowych • interpretuje teksty biblijne zapowiadające przyjście Zbawiciela • charakteryzuje znaczenie spotkań z Chrystusem Zmartwychwstałym w umocnieniu wiary Jego uczniów • interpretuje teksty biblijne mówiące o wniebowstąpieniu Jezusa • charakteryzuje sposoby obecności Chrystusa wśród nas • interpretuje tekst biblijny o końcu świata (Łk 21,25-28.34-36), wyjaśnia, dlaczego moment ten dla jednych będzie przyczyną lęku, a dla innych radości) • wyjaśnia, na czym polega królowanie Chrystusa • podaje przykłady podejmowanych przez siebie codziennych decyzji w perspektywie wieczności • formułuje argumenty za uczestnictwem w liturgii • świadomie i z przekonaniem włącza się w przygotowanie Mszy Świętej • mówi z pamięci słowa konsekracji • odpowiada na wezwania kapłana • modli się we wspólnocie z innymi podczas liturgii • na podstawie tekstów biblijnych wyjaśnia motywy ustanowienia przez Jezusa sakramentu Eucharystii	• uzasadnia, że cuda Jezusa są ogłoszeniem królestwa Bożego • wyjaśnia, że Jezus dokonuje cudów tam, gdzie jest wiara, i jednocześnie przez cuda umacnia wiarę • daje świadectwo o tym, że z wiarą prosi Jezusa o pomoc w najtrudniejszych sytuacjach życiowych • uzasadnia chrześcijański sens i wartość świętowania na przestrzeni roku liturgicznego • wskazuje, w jaki sposób włącza się w rodzinne i parafialne przygotowania do świąt Bożego Narodzenia • uzasadnia potrzebę liturgicznych spotkań z Chrystusem • uzasadnia wartość życia „w obecności Chrystusa” • układa swój plan dnia (tygodnia), uwzględniając nieustanną, bliską obecność Chrystusa • uzasadnia, że wyrok wydany przez Chrystusa na sądzie ostatecznym będzie konsekwencją działań człowieka podczas jego życia • charakteryzuje wpływ Eucharystii na życie ludzi, którzy z wielką wiarą w niej uczestniczą • aktywnie uczestniczy we wspólnej liturgii • wyjaśnia, dlaczego kapłan wypowiada słowa modlitwy w liczbie mnogiej • wyjaśnia treść czterech aklamacji • charakteryzuje przyjmowanie Komunii Świętej jako przejaw głębokiej zażyłości z Panem Jezusem • uzasadnia ekspiacyjny charakter praktykowania pierwszych piątków miesiąca	swoją więź z Chrystusem przez życie sakramentalne i odważnie świadczy o tym wobec klasy •
--	--	---	--	---	--

	stość Najświętszego Serca Pana Jezusa	tyczące Eucharystii wymienia i omawia formy kultu Najświętszego Serca Jezusowego	- uzasadnia potrzebę częstej Komunii Świętej - wyjaśnia potrzebę i sens poświęcenia się Bożskiemu Sercu Jezusa - charakteryzuje współczesne przejawy znieważania Bożej miłości (niewdzięczność, brak poczucia grzechu, świętokradzka komunika)		
VII. Wydarzenia zbawcze (tematy 56-58)	- podaje prawdę, że świętość w niebie jest nagrodą za życie ziemskie - podaje okoliczności narodzenia Pana Jezusa - określa postawy ludzi wobec Jezusa analizując tekst biblijny Mt 2,1-12	- wymienia imiona świętych, którzy osiągnęli swoją świętość przez dobre życie (np. św. Józef) - wskazuje, że od narodzin Jezusa liczy się lata naszej ery mówi z pamięci tekst kołedy „Bóg się rodzi” - wskazuje przyczyny lęku przed Jezusem Heroda i współczesnych ludzi	- interpretuje tekst biblijny Mt 5,3-12 - charakteryzuje drogę do świętości wybranego świętego - wskazuje, w jaki sposób troszczy się o swoją świętość w codziennym życiu - wykazuje, że narodzenie Jezusa zmieniło bieg świata (nowy kalendarz, nowa kultura, nowa religia) - omawia przesłania wybranych kołed („Bóg się rodzi”) - śpiewa kołedy z rodziną i klasą oddając cześć narodzonemu Jezusowi - charakteryzuje podobieństwa w postawach pomiędzy współczesnymi ludźmi, Herodem a Mędrcami w poszukiwaniu Mesjasza	- wyjaśnia, że świętość można osiągnąć przez codzienne dobre życie oraz męczeństwo czyli żyjąc duchem Ośmiu Błogosławieństw - dokonuje porównania treści kołed z przesłaniem tekstów biblijnych o narodzeniu Jezusa - wskazuje, w jaki sposób przygotowuje się do przyjęcia Chrystusa we własnym sercu - wskazuje, jak służy pomocą tym, którzy chcą być blisko Jezusa - uzasadnia, dlaczego modli się za tych, którzy Jezusa odrzucają	

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Parafia, wspólnota, ruch	- definiuje pojęcie parafii i podaje, kto do niej należy - podaje definicję sanktuarium, diecezji, seminarium, - podaje nazwę swojej diecezji oraz imię i nazwisko jej biskupa - definiuje pojęcia: świecki i konsekrowany - wymienia posługi kapłana oraz funkcje, jakie mogą pełnić w Kościele ludzie świeccy - definiuje pojęcie liturgii Kościoła, - podaje, że liturgia słowa jest częścią Mszy Świętej, może też być odrębną celebracją - omawia, co zawiera i do czego służy lekcjonarz - wyjaśnia pojęcie	- rozpoznaje kapłanów pracujących w miejscowej parafii oraz podaje ich imiona i nazwiska - wymienia dobra materialne i duchowe, z których korzysta w parafii (ofiarowane przez wiernych w historii) - wskazuje, gdzie jest katedra i seminarium duchowne - wymienia najważniejsze sanktuaria swojej diecezji - omawia najważniejsze wydarzenia z historii swojej diecezji - wymienia grupy, ruchy i wspólnoty działające na terenie parafii - wymienia różne formy życia poświęconego Bogu - przedstawia cechy charakterystyczne dla świętych - wskazuje, że celem posługi kapłana, jak i apostołstwa świeckich jest zbawienie własne i pomoc w zbawieniu innych ludzi - wymienia sposoby obecności Chrystusa w liturgii - wymienia różne formy liturgii Kościoła - wymienia i omawia cykle czytań mszalnych (dwuletni cykl na dni powszednie i trzyletni na niedziele) - podaje przykłady wspólnoto-	- opowiada historię swojego kościoła parafialnego. - wskazuje, w jaki sposób wyraża więź ze swoją parafią - wyjaśnia rolę sanktuariów w życiu społecznym i narodowym - charakteryzuje działalność wybranych grup - uzasadnia potrzebę i wartość przynależności do różnych grup o charakterze religijnym - interpretuje słowa Chrystusa i Kościoła wzywające do życia konsekrowanego - wyraża zainteresowanie formą życia poświęconego Bogu - uzasadnia potrzebę apostołstwa świeckich - charakteryzuje wzajemne relacje członków Kościoła - podaje przykłady swojej troski o zbawienie własne i innych - charakteryzuje działanie Boga i człowieka w liturgii - uzasadnia, że uczestnicząc w liturgii spotykamy Chrystusa zmarłychwstałego - uzasadnia swe pragnienie spotykania się z Chrystusem przez świadome i czynne uczestnictwo w liturgii Kościoła - formuluje argumenty za uczestnictwem w liturgii - uzasadnia, że czytane i rozważane podczas liturgii teksty biblijne są kierowanym do nas słowem Boga - wyjaśnia znaczenie kreślonych na czole, ustach i sercu krzyżyków przed czytaniem Ewangelii - potrafi posługiwać się lekcjonarzem - charakteryzuje Kościół jako wspólnotę wspólnot - omawia schemat biblijnego spotkania w ramach wybranej wspólnoty - wyjaśnia związek życia chrześcijanina z rozważanym we wspólnocie lub indywidualnie słowem Bożym - podejmuje samodzielne próby rozmowy ze słowem Bożym i dzieli się z klasą swym doświadczeniem	- uzasadnia, dlaczego modli się za żyjących i zmarłych ofiarodawców na rzecz parafii - uzasadnia, dlaczego chętnie bierze udział w pielgrzymce do wybranego sanktuarium - dzieli się przeżyciami związanymi z pobytem w sanktuarium - dokonuje wyboru grupy, w której czułby się dobrze i mógłby się rozwijać emocjonalnie i duchowo - uzasadnia, dlaczego modli się za różne stany w Kościele - referuje, w jaki sposób poszukuje własnej drogi życiowej - określa swoje miejsce w Kościele - wskazuje, w jaki sposób angażuje się w życie Kościoła - angażuje się w przygotowanie liturgii Mszy Świętej - uzasadnia, że do życia prawdziwie chrześcijańskiego konieczna jest stała więź z Chrystusem - uzasadnia własne pragnienie podtrzymywania i ciągłego odnawiania więzi z Chrystusem poprzez życie sakramentalne - uzasadnia, dlaczego z szacunkiem i uwagą słucha słowa Bożego - wskazuje, w jaki sposób zachęca rodziców i rodzeństwo do rodzinnej lektury Pisma Świętego - charakteryzuje motywy powstawania religijnych dzieł sztuki - uzasadnia swój szacunek wobec	- referuje, jakie działania podejmuje na rzecz parafii, inspirując do nich swoich kolegów - wskazuje, w jaki sposób angażuje się w działalność wybranej grupy - referuje wobec klasy swe uczestnictwo w spotkaniach grupy rozważającej słowo Boże

	wspólnoty	wej lektury Pisma Świętego	rozpoznaje elementy sztuki sakralnej w swojej świątyni	dzieł sztuki sakralnej	
	• podaje przykłady motywów biblijnych w sztuce	• wymienia najbardziej znane dzieła sztuki religijnej (z zakresu architektury, malarstwa, rzeźby, muzyki)	• wskazuje, w jaki sposób kształtuje w sobie wrażliwość na piękno		
V. Europa	• podaje przykłady zetknięcia się św. Pawła z kulturą grecką i rzymską • wymienia najwcześniejszych misjonarzy niosących Ewangelię w różnych częściach Europy • definiuje pojęcia: monastycyzm, reguła zakonna, benedyktyni • definiuje pojęcia: patriarcha, schizma, prawosławie, ikona, cerkiew • podaje, kim był Grzegorz VII i czego dotyczyły wydane przez niego dekrety reformatorskie • wymienia uniwersytety średniowiecznej Europy • definiuje pojęcia: zakon żebraczy, habit,	• definiuje pojęcie inkulturacji • na podstawie wypowiedzi Jana Pawła II podaje przykłady współczesnych „areopagów” • podaje w zarysie kolejność chrystianizacji poszczególnych ludów i terytoriów Europy • prezentuje koleje życia św. Benedykta z Nursji • podaje znaczenie sentencji „ora et labora” • wymienia przyczyny i następstwa podziału na Kościół wschodni i zachodni • wymienia patriarchaty Kościoła wschodniego • wymienia owoce reformy gregoriańskiej • definiuje pojęcia: inwestytura, symonia, ekskomunika • prezentuje dziedziny wiedzy studiowane w średniowieczu • prezentuje dorobek św. Tomasza z Akwinu • podaje nazwiska wierzących ludzi nauki ze średniowiecza (M. Kopernik, M. Trąba, S. Hozjusz, Z. Oleśnicki) i tych, którzy żyją współcześnie • wymienia zakonny żebracze i ich założycieli • wskazuje współczesne sposoby pozyskiwania dóbr na-	• charakteryzuje postawę św. Pawła wobec przejawów kultury greckiej i rzymskiej • wyraża szacunek dla ludzi o innych poglądach • wskazuje, w jaki sposób szuka wyjaśnienia napotkanych trudności w celu pogłębienia własnej wiary • charakteryzuje działalność ewangelizacyjną pierwszych misjonarzy • opisuje przemiany cywilizacyjne związane z wprowadzeniem chrześcijaństwa • charakteryzuje benedyktyńską regułę zakonną, ukazując jej aktualność dla współczesnego człowieka • omawia zakonne życie benedyktynów • wyjaśnia zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury • referuje, w jaki sposób walczy z bezczynnością i lenistwem • ocenia przyczyny i skutki schizmy wschodniej • wykazuje podobieństwa i różnice między Kościołem rzymskokatolickim i prawosławnym • układa modlitwę w intencji zjednoczenia wszystkich chrześcijan • wyraża szacunek względem braci prawosławnych • krytycznie ocenia stosunki państwo – Kościół przed reformą gregoriańską • charakteryzuje główne założenia reformy • charakteryzuje wkład ludzi wierzących w rozwój ludzkiej wiedzy • wskazuje, gdzie szuka kompetentnej pomocy w rozwiązywaniu wątpliwości w wierze • uzasadnia religijny sens ubóstwa i żebractwa • opisuje habit franciszkański • uzasadnia, dlaczego chętnie dzieli się z ubogimi • potrafi ocenić zło płynące z inkwizycji • charakteryzuje metody walki z heretykami stosowa-	• omawia problemy związane z inkulturacją chrześcijaństwa w pierwszych wiekach • podaje przykłady sytuacji, gdy w różnych środowiskach odważnie przyznaje się do Chrystusa i Kościoła • uzasadnia wartość chrześcijańskich zasad w kształtowaniu się i rozwoju europejskich społeczeństw • uzasadnia wybór św. Benedykta na głównego patrona Europy • omawia wpływ św. Benedykta i benedyktynów na rozwój cywilizacji i kultury europejskiej • omawia znaczenie modlitwy i pracy w swej trosce o własny rozwój duchowy • charakteryzuje działania ekumeniczne Kościoła prawosławnego i katolickiego • wyjaśnia znaczenie reformy Grzegorza VII dla Kościoła w Europie zachodniej i w Polsce • uzasadnia swą gotowość respektowania obowiązków i praw Polaka katolika zawartych w Konstytucji RP • omawia, w jaki sposób angażuje się w pogłębianie wiedzy i wiary • ukazuje wartość rezygnacji z dóbr materialnych na rzecz wzrostu duchowego • poprawnie interpretuje fragmenty z Biblii i listu Jana Pawła II „Tertio	• wskazuje, w jaki sposób włącza się w działania ekumeniczne Kościoła • uzasadnia, dlaczego krytycznie odnosi się do wypowiedzi odrzucających chrześcijańskie wartości (oparte na dekalogu i Ewangelii) • referuje swe uczestnictwo w kwestiach na cele charytatywne

	kwesta • określa, na czym polega świętość Kościoła • definiuje pojęcia: inkwizycja i herezja • wymienia przyczyny reformacji i reformy katolickiej • wymienia głównych reprezentantów epoki reformacji • definiuje pojęcia: deizm, masoneria, racjonalizm, modernizm	wiążące do franciszkańskiego zebraństwa • wymienia przyczyny powstania inkwizycji • prezentuje stanowisko współczesnego Kościoła wobec inkwizycji • wyraża postawę akceptacji i tolerancji wobec drugiego człowieka • podaje datę Soboru Trydenckiego i wymienia główne postanowienia • wymienia wartości, którymi Kościoły reformacji ubogaciły chrześcijaństwo • wymienia autentyczne osiągnięcia epoki oświecenia • wymienia zagrożenia wiary zawarte w filozofii oświecenia	ne przez inkwizycję • uzasadnia swą postawę męznego wyznawania wiary w Chrystusa oraz miłości względem drugiego człowieka • charakteryzuje problemy Kościoła zachodniego i jego wewnętrzne próby odnowy • wyjaśnia, na czym polegał rozłam w Kościele Zachodnim • charakteryzuje ruch ekumeniczny • wyraża postawę tolerancji religijnej i szacunku wobec przedstawicieli innych wyznań • wyraża więź ze swoim Kościołem oraz docenia osiągnięcia i wartości Kościołów reformacji • uzasadnia nielogiczność poglądów przeciwstawiających wiarę rozumowi • opisuje przebieg prześladowań Kościoła w okresie rewolucji francuskiej • uzasadnia, że wiara i rozum wzajemnie się uzupełniają i nie może być między nimi sprzeczności • uzasadnia swe przekonanie, że rozum potrzebuje wiary dla lepszego poznania rzeczywistości	millennio adveniente” • uzasadnia, dlaczego przebacza i prosi o przebaczenie • omawia działanie reformatorów katolickich oraz założycieli nowych Kościołów reformacji • omawia podobieństwa i różnice katolicyzmu, luteranizmu i kalwinizmu • uzasadnia, dlaczego modli się o jedność chrześcijan • charakteryzuje intelektualne postawy oświecenia • wskazuje wartości i zagrożenia kryjące się w myśli oświeceniowej • uzasadnia, dlaczego deizm i ideologia masońska nie da się pogodzić z nauką Kościoła katolickiego • uzasadnia swą krytyczną postawę wobec ideologii niezgodnych z wiarą katolicką	
VI. Mój rozwój	• definiuje pojęcia: pokora, pycha • wymienia prośby zawarte w Modlitwie Pańskiej • określa, czym jest modlitwa, • definiuje pojęcia: wychowanie, samowychowanie • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rówieśników na życie	• podaje biblijne przykłady pokory i pychy • podaje przykłady ludzi, którzy swoje życie opierali na modlitwie • określa różne sposoby postrzegania relacji z Bogiem i innymi w zależności od wieku (1 Kor 13,11) • wskazuje zmiany zachodzące we własnym postrzeganiu Boga i ludzi • podaje, za co najczęściej jest chwalony a za co krytykowany • poddaje refleksji różnice, jakie dostrzega między własnym wyobrażeniem siebie a	• interpretuje teksty biblijne mówiące o pokorze i pysze (Łk 18,10-14; J 13,5.16; Rz 12,16) • wyjaśnia znaczenie tych postaw w rozwoju relacji do samego siebie, Boga i ludzi • interpretuje treść Modlitwy Pańskiej jako program drogi chrześcijanina • uzasadnia potrzebę systematycznej modlitwy • charakteryzuje znaczenie modlitwy w życiu wybranych świętych (bł. Teresa z Kalkuty, św. O. Pio, Marta Robin) • uzasadnia, dlaczego warto dobrze się modlić • uzasadnia wartość codziennej modlitwy w pogłębianiu swej osobistej relacji z Bogiem • wyjaśnia, czemu służy wychowanie, do czego zmierza, kto uczestniczy w tym procesie, kto nim kieruje i od czego zależy efekt wychowawczy • uzasadnia, że wraz z dorastaniem powinna dokonywać się zmiana relacji z ludźmi	• wskazuje i charakteryzuje sposoby kształtowania postawy pokory i wyzwalania się z pychy • formułuje własną modlitwę, wzorując się na Modlitwie Pańskiej • uzasadnia związek swej codziennej systematycznej modlitwy z postawą zaufania Bogu • omawia trudności napotymane przy modlitwie i wskazuje sposoby ich pokonywania • uzasadnia, co w procesie samowychowania prowadzi nas do Chrystusa, a co nas od Niego oddala • podaje przykłady konkretnych wymagań, jakie stawia sobie w aspekcie samowychowania • uzasadnia, że nastolatek powinien	• podaje przykłady sytuacji, gdy wyraża sprzeciw wobec lansowania relatywizmu moralnego • omawia, w jaki sposób poszukuje dojrzałych form spotykania się z Bogiem

	- wymienia swoje zdolności oraz pozytywne cechy charakteru - określa, czym są obiektywne normy moralne oraz na czym polega relatywizm moralny - wymienia ważniejsze fakty z życia Salomona - definiuje mądrość i wymienia jej przejawy - wymienia swoje najważniejsze obowiązki - wymienia swoje najważniejsze zainteresowania	tym, jak postrzegają go inni - definiuje pojęcie prawo naturalne - podaje przykłady praw, które obowiązują każdego i w każdym czasie, oraz takich, które ludzie mogą ustanawiać i modyfikować - wskazuje różnice między mądrością Bożą a ludzką - omawia przejawy mądrości Salomona - podaje przykłady ludzi (uczniów, sportowców, naukowców...), którzy osiągnęli sukces dzięki wytężonej pracy - określa, kim chce zostać i co robić w dorosłym życiu	- charakteryzuje zasady wypowiadania opinii o ludziach i przyjmowania wypowiedzi na swój temat - z godnością i spokojem przyjmuje opinie innych na swój temat - uzasadnia potrzebę respektowania obiektywnych norm moralnych - potrafi właściwie oceniać czyny, nazywając zło złem, a dobro dobrem - uzasadnia potrzebę Bożej pomocy w dokonywaniu mądrych wyborów - podaje przykłady dokonywanych przez siebie mądrych, zgodnych z wolą Bożą wyborów - podaje przykłady właściwie podjętych przez siebie decyzji i ich owoce, za które dziękuje Bogu - podaje przykłady prac, zajęć, które podejmuje z chęcią, oraz takich, do których czuje się przymuszany - interpretuje przypowieść o talentach - podaje przykłady wykorzystywania swoich umiejętności dla dobra własnego i innych - charakteryzuje sposób realizacji własnej drogi życiowej, określając cele dalsze i bliższe - opracowuje plan rozwoju ujawnionych zainteresowań i osiągania życiowych celów	budować nową wizję obrazu Boga i relacji z Nim - uzasadnia potrzebę konfrontacji własnego obrazu siebie z opiniami innych - wskazuje, w jaki sposób dąży do lepszego poznania siebie - charakteryzuje zgubne skutki odrzucenia obiektywnych norm moralnych - rozpoznaje i właściwie ocenia spotykane w mediach wypowiedzi promujące relatywizm moralny - wskazuje przejawy swej odpowiedzialności za rozwój darów, które otrzymał od Boga - uzasadnia potrzebę pracowitości dla rozwoju zarówno jednostek wybitnych, jak i przeciętnych uzdolnień - relacjonuje realizację swojego projektu - wskazuje sytuacje, gdy prosi Boga o pomoc w realizacji życiowych planów	i innymi
VII. Wydania zbawcze (tematy 59-61)	- podaje, że Wielki Post to czas rozważania Męki Pana Jezusa - wskazuje tekst biblijny o zmartwychwstaniu Mk 16,1-14 - określa, na czym polega dzieło nowej ewangelizacji	- wskazuje tekst biblijny o cierpieniu Jezusa (Mt 27,27-44) - wymienia osoby, które spotkały Chrystusa zmartwychwstałego - wskazuje przyczyny odchożenia od Chrystusa współczesnego człowieka - podaje przykłady, jak może ewangelizować w swojej parafii	- interpretuje tekst biblijny o drodze krzyżowej i śmierci Jezusa - relacjonuje swój udział rekolekcjach wielkopostnych - interpretuje tekst Sekwencji wielkanocnej - wyjaśnia symbolikę Grobu Pańskiego - uzasadnia, dlaczego uczestniczy we Mszy Świętej w uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego - uzasadnia, że przyjmując sakramenty we wspólnocie parafialnej stajemy się odpowiedzialni za dzieło ewangelizacyjne Kościoła - wyjaśnia, że w parafii każdy powinien odnaleźć własne miejsce i zadanie do spełnienia - podaje przykłady sytuacji, gdy ewangelizuje przez dawanie świadectwa w swoim środowisku	- na podstawie tekstu Gorzkich żali i rozważań nabożeństwa drogi krzyżowej opisuje cierpienia Jezusa dla naszego zbawienia - opisuje zmartwychwstanie Chrystusa jako wypełnienie Bożej tajemnicy zbawienia, która uobecnia się w tajemnicy przemiany chleba w Ciało i wina w Krew - uzasadnia, że dzieło nowej ewangelizacji dokonuje się wtedy, gdy człowiek poddaje się działaniu Ducha Świętego	relacjonuje swój udział w czuwaniu w wigilię uroczystości Zesłania Ducha Świętego